

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки

Факультет іноземної філології

Кафедра німецької філології

СИЛАБУС

навчальної практики

ПРАКТИКА НАВЧАЛЬНА ФОНОЛОГІЧНА

ПІДГОТОВКИ БАКАЛАВРА

СПЕЦІАЛЬНОСТІ 035 Філологія

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ Мова і література (німецька).

Переклад

ЛУЦЬК – 2024

Силабус практики «Практика навчальна фонологічна», підготовки першого (бакалаврського) рівня, галузі знань «03 Гуманітарні науки», спеціальності «035 Філологія», освітньо-професійної програми «Мова і література (німецька). Переклад».

Розробники:

Пасик Людмила Адамівна, доцент, доцент кафедри німецької філології, кандидат філологічних наук

Рись Лариса Федорівна, доцент, доцент кафедри німецької філології, кандидат філологічних наук

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

(доц. Пасик Л. А.)

**Силабус практики затверджено на засіданні кафедри
німецької філології**

протокол № 2 від 13.09.2024 р.

Завідувач кафедри: (доц. Пасик Л. А.)

I. Опис практики

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика виду практики
Денна форма навчання	035 Філологія Мова і література (німецька). Переклад БАКАЛАВР	Навчальна
Кількість годин / кредитів <u>120/4</u>		Рік навчання: 1
ІНДЗ: <u>немає</u>		Семестр: 1
		Самостійна робота: 112 год
		Консультації: 8 год
Мова навчання <u>німецька, українська</u>		Форма контролю: залік

II. Інформація про керівників практики

Прізвище, ім'я та по батькові – *Пасик Людмила Адамівна*

Науковий ступінь – *кандидат філологічних наук*

Вчене звання – *доцент*

Посада – *доцент кафедри німецької філології*

Контактна інформація – +38 050 5938310; Pasyk.Lyudmyla@vnu.edu.ua

Прізвище, ім'я та по батькові – *Рись Лариса Федорівна*

Науковий ступінь – *кандидат філологічних наук*

Вчене звання – *доцент*

Посада – *доцент кафедри німецької філології*

Контактна інформація – +38 050 7217876; rys.larysa@vnu.edu.ua

Дні занять – <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис практики

1. Анотація практики. «Практика навчальна фонологічна» належить до нормативних ОК навчального плану факультету іноземної філології ВНУ імені Лесі Українки та укладена відповідно до ОПП підготовки бакалавра спеціальності 035 Філологія. Предметом практики є теоретичні основи фонетики німецької мови, необхідні для формування мовних вмінь та навичок, зокрема нормативної німецької вимови.

2. Пререквізити. Для оптимального проходження «Практики навчальної фонологічної» здобувачам освіти необхідно мати базові знання з німецької мови, а також загальні мовознавчі знання.

3. Мета і завдання практики. *Метою* освітнього компонента «Практика навчальна фонологічна» є формування у студентів I курсу фонетичної компетентності, яка передбачає здатність до правильного артикуляційного та інтонаційного оформлення власних висловлювань і розуміння мовлення інших.

Досягнення поставленої мети передбачає вирішення наступних *завдань*:

- ознайомити здобувачів освіти з теоретичними основами фонетики німецької мови, необхідними для надбання вимовних навичок;

- навчити студентів особливостям вимови, артикуляції німецьких голосних та приголосних фонем, наголосу, інтонації;
- закріпити та автоматизувати основні слухо-вимовні навички і навчити реалізовувати їх у різних мовленнєвих ситуаціях;
- формувати основні ритміко-інтонаційні навички у здобувачів освіти.

Здобувачі освіти повинні **вміти**:

- розрізняти в мовленні довгі та короткі голосні, дифтонги, глухі та дзвінкі приголосні, аспіровані та неаспіровані приголосні і т. д.;
- виразно вимовляти перелічені вище звуки;
- вміти самостійно продукувати вищезгадані фонемі в зв'язному мовленні;
- розрізняти в мовленні наголоси в багатоскладових словах, у похідних та складних словах;
- правильно ставити наголос в таких словах;
- виділяти в мовленні важливу інформацію, використовуючи логічний наголос;
- визначати типи висловлювань, переданих за допомогою різних інтонаційних моделей;
- передавати різні комунікативні інтенції у власних висловлюваннях за допомогою інтонації;

Для реалізації перерахованих фонетичних навичок здобувачі освіти повинні **знати**:

- характеристику основ артикуляції у німецькій мові;
- особливості німецьких голосних та приголосних;
- асиміляцію німецьких дзвінких приголосних;
- твердий приступ голосних;
- фонетичну транскрипцію;
- правила поділу слів на склади;
- типи складів;
- наголос в простих та складних словах;
- наголос у словах з відокремлюваними і невідокремлюваними префіксами;
- наголос у реченні: типи та функції;
- мелодику розповідних, питальних речень, речень з однодірними членами речення.

Методи навчання: пояснювально-ілюстративний, репродуктивний і частково-пошуковий.

4. Результати навчання (компетентності).

Практична мета «Практики навчальної фонологічної» полягає у формуванні у здобувачів освіти таких компетентностей:

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК4. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК8. Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК9. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Фахові компетентності:

ФК2. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

ФК6. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мови, що вивчаються, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

ФК8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

Програмні результати навчання:

ПРН7. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.

ПРН10. Знати норми державної та іноземних літературних мов та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.

ПРН12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

ПРН17. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.

IV. ЕТАПИ ПРАКТИКИ

Етапи	Зміст, основні завдання	Тривалість
1. Підготовчий	Проведення настановчої зустрічі з метою інформування здобувачів освіти про зміст, мету, основні завдання та тривалість навчальної фонологічної практики і критерії її оцінювання.	2 год
2. Ознайомлювальний	Ознайомлення здобувачів освіти з особливостями фонетичної системи німецької мови, базовими фонетичними явищами, системними особливостями голосних та приголосних у сучасній німецькій мові, нормами транскрибування, особливостями наголосу в німецькому слові, реченні та тексті, паузами та інтонацією німецьких розповідних та питальних речень.	10 год
3. Основний	Практична робота з вдосконалення вимови німецьких звуків, як ізольовано, так і в мовленнєвому потоці; вдосконалення умінь та навичок сприйняття висловлювань на слух, правильного відтворення та вживання у мовленні основних інтонаційних моделей.	98 год
4. Підсумковий	Виконання підсумкового завдання з транскрибування, фонетичного читання та сприйняття повідомлення на слух.	10 год

V. ВИДИ (ФОРМИ) САМОСТІНОЇ РОБОТИ

Під час проходження «Практики навчальної фонологічної» здобувачі освіти зобов'язані опрацьовувати певний матеріал самостійно, а саме:

- опрацювати теоретичний матеріал;
- працювати з аудіо-матеріалами;
- підготувати власний аудіо-запис автентичного тексту;
- проінтонувати запропонований діалог;
- записати на слух запропонований текст.

Теми для самостійного опрацювання теоретичного матеріалу:

1. Предмет і завдання фонології як мовознавчої дисципліни.
2. Поняття фонем та її функції.
3. Система фонем сучасної німецької літературної мови. Голосні фонем, їх класифікація.
4. Артикуляційна та акустична характеристики голосних фонем.
5. Варіанти голосних фонем у ненаголошених і наголошених позиціях.
6. Довгі та короткі голосні у німецькій мові.
7. Явище твердого приступу голосних.
8. Приголосні фонем, їх класифікація.
9. Артикуляційна та акустична характеристики приголосних фонем.
10. Явища асиміляції та гемінації.
11. Звукова редукція в мовленнєвому процесі.
12. Наголос у сучасній літературній німецькій мові. Роль наголосу в розрізненні слів та їх форм. Типи наголосу. Слова з рухомим і нерухомих наголосом.
13. Наголос у похідних та складних словах.
14. Інтонація та її структурні компоненти. Інтонаційні моделі різнотипних синтагм і речень.
15. Фонематична та фонетична транскрипції.

VI. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРАКТИКИ

Зміст роботи, що оцінюється	Кількість балів
Вивчення основних понять з фонетики німецької мови та тренування вимови.	
Тема 1. Система німецьких голосних звуків. Довгі і короткі голосні. Дифтонги.	5
Тема 2. Твердий/новий приступ.	5
Тема 3. Умляути. Звуки [ö:] – [ö]; [ü:] – [ü].	5
Тема 4. Голосні [e:], [e], [ɛ].	5
Тема 5. Система німецьких приголосних. Дзвінки і глухі приголосні. Оглушення дзвінких приголосних. Аспірація.	5
Тема 6. Приголосні [r], [ʁ], [l], [x], [ç].	5
Тема 7. Наголос в німецькому слові. Наголошування похідних і складних слів.	5
Тема 8. Інтонація в німецькому розповідному, питальному та спонукальному реченнях. Інтонація в реченні з однорідними членами речення.	5
Підготовка підсумкових завдань	
Інтонування аудіо-тексту: розставлення наголосів, пауз, висхідної/низхідної інтонації.	15
Транскрибування запропонованого аудіо-тексту.	15
Фонетичне читання діалогу.	25
Оформлення та своєчасність здачі матеріалів практики.	5
Всього:	100

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо здобувачів освіти: Опрацювання теоретичного матеріалу та робота над нормативною німецькою вимовою на основі вправ, які надає та пояснює керівник практики, відбувається самостійно та є основним обов'язковим компонентом практики. Оцінювання набутих знань на вимовних навичок відбувається під час консультацій з керівником практики, які відбуваються згідно з розкладом. На останній консультації здобувачі освіти повинні представити підсумкові роботи, що демонструють набуті навички сприйняття на слух, вимови, у тому числі правильного наголошування та інтоування тексту. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) складання усіх видів робіт, передбачених практикою, може відбуватись в онлайн формі за погодженням у деканаті, а оформлені матеріали можна передати третьою особою.

Здобувачам освіти можуть бути зараховані результати навчання, отримані у формальній, неформальній та/або інформальній освіті (професійні курси/тренінги, громадянська освіта, онлайн-освіта, стажування). Процес зарахування врегульований [Положенням про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті ВНУ імені Лесі Українки](#). Згідно встановленого порядку можуть бути визнаними результати навчання, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають одному заліковому модулю в цілому, які передбачені цим силабусом.

Політика щодо академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Із загальними засадами, цінностями, принципами та правилами етичної поведінки учасників освітнього процесу, якими вони повинні керуватися у своїй діяльності, можна ознайомитися у [Кодексі академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки](#).

Політика щодо дедлайнів та перескладання: У разі виконання усіх передбачених силабусом завдань, в підсумку за семестр здобувач освіти може отримати максимальний бал 100. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (мінус 30% від максимально передбаченого балу). У випадку, якщо здобувач освіти був на лікарняному чи має іншу поважну причину, він може доздати роботи на інших консультаціях.

V. Підсумковий контроль

Формою підсумкового семестрового контролю є залік. Здобувачі освіти повинні здати всі передбачені цим силабусом види робіт, щоб отримати залік. У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. Максимальна кількість балів на залік під час ліквідації академічної заборгованості – 100 балів. Здобувач освіти має можливість перескладати залік двічі (другий раз – викладачеві, третій раз – комісії).

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90 – 100	Зараховано
82 – 89	

75 – 81	
67 – 74	
60 – 66	
1 – 59	Незараховано (з можливістю повторного складання)

VII. Рекомендована література

1. Christina Noack: Phonologie. Winter, Heidelberg 2010, ISBN 978-3-8253-5796-2.
2. Hans Grassegger: Phonetik, Phonologie. Schulz-Kirchner, Idstein 2001, ISBN 3-8248-0483-2.
3. Haueis E. Tongruppe, Informationseinheit und Thema-Rhema-Gliederung: Aspekte der kommunikativ-pragmatischen Struktur des Satzes. Osnabrucker Beträge zur Sprachtheorie. -Deutsche Grammatik 2005.N 30.S. 13–30.
4. Jacobs J. Fokus. Hintergrund-Gliederung und Grammatik. Intonationsforschungen. München, 2008. S. 89–134.
5. Jacobs J. Probleme der freien Wortstellung im Deutschen. Sprache und Pragmatik: Arbeitsberichte. Lund, 2008.Nr. 5. S. 8–37.
6. Jörg Meibauer: Einführung in die germanistische Linguistik. 2. Auflage. Metzler, Stuttgart 2007, ISBN 978-3-476-02141-0, S. 70–120.
7. Karl-Heinz Ramers: Einführung in die Phonologie. 2. Auflage. Fink, München 2001, ISBN 3-7705-3265-1.
8. Kohler K.J. Einführung in die Phonetik des Deutschen. Berlin: Erich Schmidt Verlag, 2007. 236 S
9. Luuko-Vinchenzo L. Formen von Fragen und Funktionen von Fragesätzen. Eine deutsch-finnische kontrastive Studie unter besonderer Berücksichtigung der Intonation. - Tübingen: Max Niemeyer, 2009. 296 S.
10. Meibauer J. Existenzimplikaturen bei rhetorischen W-Fragen. Sprache und Pragmatik: Arbeitsberichte.-Lund, 2000.-Nr. 19. S. 27–45.
11. Meibauer J. Sentence Mood, Lexical Categorical Filling, and Non-propositional "nicht" in German. Sprache und Pragmatik: Arbeitsberichte. Lund, 2000.Nr. 16.- S. 1–28.
12. Meinhold G., Stock E. Phonologie der deutschen Gegenwartssprache. Leipzig, 2012. 256 S.
13. Morris C.W. Zeichen, Sprache und Verhalten. Mit einer Einführung von Karl-Otto Apel. - Düsseldorf: Pädagogischer Verlag Schwann, 2004.418 S.
14. Oppenrieder W. Selbständige Verb-Letzt-Sätze: Ihr Platz im Satzmodussystem und ihre intonatorische Kennzeichnung. Zur Intonation von Modus und Fokus im Deutschen/Hrsg. von H. Altmann.Tübingen, 2009.S.163-244
15. Sven Staffeldt: Einführung in die Phonetik, Phonologie und Graphematik des Deutschen. Ein Leitfaden für den akademischen Unterricht. Tübingen 2010, ISBN 978-3-86057-295-5.
16. Tracy Alan Hall: Phonologie. Eine Einführung. De Gruyter, Berlin 2000, ISBN 3-11-015641-5.
17. Zimmer H.D. Sprache und Bildwahrnehmung: die Repräsentation sprachlicher und visueller Informationen und Interaktion in der Wahrnehmung. Frankfurt am Main: Haag und Herchen, 2003. 251 S.